

ОКТЯБР

К  
Ө  
Ј  
Д  
Р  
Ч  
И  
Н

№ 11 ОКТЯБР  
1963

Азәрбајҹан ЛККИ МК-  
нын вә В. И. Ленин  
адына пионер тәшки-  
латы Азәрбајҹан  
Шурасынын азјашлы  
ушаглар үчүн журналы

М. Ф. Ахундов адына  
Азәрбајҹан Республикасы  
КИТАБХАНАСЫ



Микајыл РЗАГУЛУЗАДӨ  
Шәкилләр Ј. ҺҮСЕЈНОВУНДУР

## НАХЫШЛЫ ДАШ

Ушаглар јајлаглардан јеничә гајытмышдылар.

Онларын чоху һәлә бир нечә күн бундан әввәл бағча ушаглары идиләр. Инди исә мәктәбли олмушдулар. Биринчи синифдә охујурдулар.

Дәрс арасында, тәнәффүс оlanda, үч-бир, беш-бир жығышыб мараглы сөһбәтләр едирдиләр. Јајы һәрә бир јердә кечирмишди. Онлар бир-биринә көрдүкләриндән, ешитдикләриндән данышырдылар.

Инди дә нөвбә Ајтачын иди. О, јолдашларынын үзүнә бахыб

мүәллим кими сөзү һечалара бөлүб деди:

—Ов-дан, ов-дан... һә, дејин көрүм, овдан нәдир?

Чаваб верән олмады. Ушагларын сусдуғуну көрән Ајтач күлүмсүнә-күлүмсүнә сөјләди:

—Һә, нә олду? Билмирсиниз? Јахшы, гојун онда өзүм дејим.

Бирдән онун синиф јолдашы Ајдын сәсләнди. О, һәр шеји билирди Буна көрә дә она ушаглар „Һәршејибилән“ дејирдиләр. Ајдын сөјләди:

—Һә, мән билдим, овдан ов јеридир дә, ора ова кедирләр. Орда чох-чох гуш олур, чејран олур, довшан олур...

Ајтач күлдү:

—Јох, һеч јох... Билмәдин, ов јеринә овлаг дејәрләр...

О бири ушаглар да јер-јердән сәсләндиләр:

—Һә, һә, дүздүр, ов јеринә овлаг дејирләр.

Ајдын өзү дә буну јахшы билмирди. О да јолдашларына гошулуб деди:

—Јахшы, Ајтач, даныш көрәк, овдан нәдир?

Ајтач данышмаға башлады:

—Бизим заводун ушаг бағчасы— „Рејһан“, һәр ил јајда баға көчүр. Бакынын јахынлыгындакы Пиршағы бағларына... Елә јахшы јердир ки, өзү дә лап дәнизә јахын... Кечәләр дәнизин ләпәләри бизә лајлај чалыр, сәһәрләр исә јухудан ојадырды. Һәр күн бағча мүәллимиз бизи дәнизә апарырды. Нарын гумун үстүндә ајагјалын кедәндә, елә јахшы олур ки... Елә бил гум адамын ајагларыны гыдыглајыр. һава исти, су илыг оlanda дәниздә чимирик. Дәниз көмкөј, гум сапсары, илыг...

Ајтач елә һәвәслә данышырды ки, өзү дә, ушаглар да елә бил овданы јаддан чыхармышдылар. Амма „Һәршејибилән“ Ајдын тәләсирди, о, овданын нә олдуғуну тез билмәк истәјирди:

—Јахшы, Ајтач, бәс овдан нә олду?

Ајтач деди:

— Бир дајан да, бу саат дејәчәјәм... һә... ахшамүстү бизим дәстәмиз гум үстүнә чыхырды. Бағчамызын јанында гумлуг бир тәпә вар. Елә нарын гумдур ки, су кими ахыр. Күләкдән сонра үстү дәниз кими ләпәләпә олур. Биз орада ојнајырыг. Хырдача белләр илә гуму газыб, јаландан ағач әкирик, ев тикирик, арх чәкирик...

Бир күн јенә орада ојнајырдыг. Мән јери газырдым. Бирдән гумун алтындан бир даш чыхды. Мән онун дөврәсини газдым, амма даш бөјүкдү. Чыхара билмәдим. Бағча мүәллимимизи чағырдыг. Үстүнү јахшы-јахшы тәмизләдик. Дашын үстүндә чүрбәчүр нахышлар варды: бу-даг, јарпаг, чичәк шәклинә охшајырды. Мүәллим даша јахшы-јахшы бахыб, деди ки, нахышлар јазыдыр, амма әрәб һәрфләри илә јазылыб...

Бу вахт бағчамызын сүрүчүсү Елдар дајы кәлиб чыхды. О, елә јахшы киши иди ки, бош



вахтларында һәмишә бизимлә ойнайырды. Күлмәли сөһбәтләр еләйрди. Өзү дә елә бир аз күлмәли көрүнүрдү. Үзү күндән, күләкдән гапгара гаралыб, сачлары, гашлары, бығлары ағаппаг... Көзләри дә һәмишә күлүр..

Елдар даҗы бизим јанымыза кәлди:

— Һә, нә вар, ушаглар, јенә нә тапмысыныз?

Мән дедим:

— Елдар даҗы, бурадан јекә бир даш тапмышыг, үстүндә нахыш да вар, јазы да. Амма билмирик нә јазылыб.

Елдар даҗы кәлиб даша бахан кими деди:

— Һә, балалар, бу даш овданын дашыдыр. Үстүндә јазылыб ки, бу овдан нечә јүз ил бундан әввәл тикилиб. Өзүнү дә уста Дашдәмир адлы бир бәнна тикиб...

Ушаглар јер-јердән сорушдулар:

— Бәс овдан һаны?

— Овдан нәдир?

Елдар даҗы јан-јөрәсинә бахды. Елә бил бир шеј ахтарырды. Сонра бир нечә аддым о јандакы бир чухуру көстәрди:

— Будур, бах, овдан бурадаҗы. Мән ушаг оlanda, о һәлә

сөкүлүб дағылмамышды. Јанында јекә бир гара тут ағачы да варды. Елә јекә ағачды ки, көл-кәсиндә лап јүз адам јахшы-јахшы динчәлирди. Сонра ағач да гуруду, овдан да сөкүлүб дағылды...

Елдар даҗы сөзүнү гуртаранда, мән сорушдум:

— Елдар даҗы, бәс овдан нәдир? Биз билмирик ахы...

Елдар даҗы күлүмсүнә-күлүмсүнә деди:

— Һә... Билмишиниз овдан нәдир? Мән дә кемәјәчәјәм... Әввәл мәнә бирахшы маһны охујун, сонра сөәјим.

Ушаглар һә бир јандан сәсләнди:

— Елдар даҗы, аныш да...

— Сонра охујыг...

Елдар даҗы киб, јумшаг гумун үстүндә орду. Биз дә дөврәсинә јығылдык. О, данышмаға башлады:

— Балалар, кечмишдә бура-ларда јашыл бағлар, көзәл евләр, гәшәнк пионер дүшәркәләри, ушаг бағчалары јохду. Бура учсуз-бучагсыз гум чөлләри иди. Анчаг тикан коллары битәрди. Онда гатарлар, автобуслар, тәјјарәләр дә јохду. Адамлар узаг сәфәрләрә дөвә карванлары илә, пијада кедәрди-диләр. Бах, инди бизим отурдуғумуз бу јердән карван јолу кечирди.

Бәс јајын истисиндә, гызмар күнүн алтында јол кедән адамлар, һејванлар сусајанда сују һарадан ичәрдиләр? Јоруланда һарада динчәләрдиләр?...

Бунун үчүн јахшы адамлар, бачарыглы бәнналар, гујугазан фәһләләр карван јолу үстүндә су гујулары газардылар. Ичинә гум вә зирзibil төкүлмәмәк үчүн, үстүнү дашла балача үчбучаг ев кими тикәрдиләр. Бу евин гәшәнк, нахышлы гапысы оларды. Гујуја раһат-раһат дүшүб, су көтүрмәк үчүн даш пилләләр тикәрдиләр. Јанында да ағачлар әкәрдиләр ки, көл-кәсиндә адамлар динчәлсинләр. Белә гујулара овдан дејәрдиләр...

Елдар даҗы сөзләрини гуртарыб, күлә-күлә үзүмүзә бахды:

— Һә, балалар, инди билдинизми овдан нәдир?

Биз бир ағыздан чаваб вердик:

— Билдик, Елдар даҗы, билдик!..

— Чох сағ олун!

Ајтач елә бу сөзләри демишди ки, зәнк чалынды вә ушаглар севинчлә синфә кирдиләр. Онлар бу күн өз јолдашларындан бир сөз дә өјрәнмишдиләр: — Овдан...



## ЧАВАБ

**Бахырам кроссворда,  
Ахы нә сирр вар орда—  
Рәгәмләр һеј чохалыр,  
Суал јарымчыг галыр?  
Аһа, тапдым дејәсэн,  
Өз-өзүмә күлүрәм.  
Рәгәмләри ахы мән  
Она кими билирәм.**

Сардар ӘСӘД  
Шәкилләр С. МУСАЈЕВАНЫНДЫР

## АНАНЫН МӘСЛӘҖАТИ

— Мәрзијә, гојма кран  
Бу гәдәр ачыг гала;  
Јухары мәртәбәјә  
Онда су чыхмаз, бала!

Мир Сабир НАҒЫЈЕВ

## ТОП

Мән сәни атдым топум,  
Атдым, ојнатдым топум.  
Кедиб дәјдин дивара,  
Нијә кәлмәдин бура?!  
Бирдән көзүмдән итдин,  
Гачыб һараја кетдин?!  
Сөјлә көрүм, топум, сән

Бәлкә мәнән күсмүсэн?  
Әкәр достсан мәнимлә,  
Узаға гачма белә.  
Һәр јана атсам сәни,  
Тез јаныма кәл мәним.  
Башга јерә гачма һа,  
Дүз јаныма кәл мәним!

